

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та природокористування
Кафедра українознавства

06-10-29

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до самостійної роботи
з дисципліни «Історія України»**

для слухачів підготовчих курсів до зовнішнього незалежного оцінювання
підготовчого відділення НУВГП

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Рекомендовано
методичною комісією підготовчого відділення
при науково-методичній раді НУВГП
Протокол № 1
від 16 грудня 2019 р.

Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Історія України» для слухачів підготовчих курсів до зовнішнього незалежного оцінювання відділення довузівської підготовки та профільного навчання НУВГП [Електронне видання] / Крупка О. В. – Рівне : НУВГП, 2019. – 40 с.

Укладач: Крупка О. В., кандидат історичних наук, доцент кафедри українознавства НУВГП.

Рецензент: Клинова-Дацюк Г. Д., кандидат історичних наук, доцент кафедри українознавства НУВГП.

Відповідальний за випуск: Малевич Л. Д., кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри українознавства НУВГП.

Завідувач підготовчого відділення

Веретин Л. С.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Знання історії України належать до найважливіших знань людини і громадянина, що визначають їх сутність та характерні риси. Вони є засобом і матеріалом формування і становлення особистості людини, сфери її переконань, світогляду, життєвих принципів та установок; впливають на розуміння своєї індивідуальності, ставлення до навколишнього світу та суспільства, визначають поведінку та погляди на сьогодення, проєктують уявлення про майбутнє.

Мета навчальної дисципліни «Історія України» полягає у тому, щоби дати ґрунтовні знання з історії України відповідно до чинних навчальних програм та допомогти слухачам підготуватися до зовнішнього незалежного тестування. Ознайомити із сукупністю подій, явищ, процесів вітчизняної історії, встановити загальні закономірності, особливості історії України у контексті регіонального та світового історичного розвитку. Навчити користуватися історичним фактичним матеріалом для аналізу та розуміння провідних історичних подій, явищ, процесів української історії. Виробити сталий історичний світогляд, базований на міцному фактологічному фундаменті та критичному науковому мисленні.

Робочу програму з історії України розроблено на основі Державного стандарту базової та повної загальної освіти, програм для загальноосвітніх навчальних закладів з дисциплін «Історія України» та Програми зовнішнього незалежного оцінювання з історії України, затвердженої Міністерством освіти і науки України (наказ № 696 від 26.06.2018 р.).

Програма зовнішнього незалежного оцінювання з історії України розроблена з урахуванням основних складових історичної свідомості, мети, змісту та результатів навчально-пізнавальної діяльності, які закладені в Державному стандарті базової і повної загальної середньої освіти та чинній навчальній програмі з історії України для закладів загальної середньої освіти. Вона охоплює шкільний курс історії України від найдавніших часів до сьогодення.

Програма передбачає перевірку рівня сформованості в учнів насамперед історичної компетентності. Тож основними **завданнями** курсу є набуття історичної компетентності, до елементів якої належать:

хронологічна компетентність - уміння орієнтуватися в історичному часі, встановлювати близькі та далекі причино-наслідкові зв'язки, розглядати суспільні явища в конкретно-історичних умовах, виявляти зміни і тяглість життя суспільства;

просторова компетентність - уміння орієнтуватися в історичному просторі та знаходити взаємозалежності в розвитку суспільства, господарства, культури і природного довкілля;

інформаційна компетентність - уміння працювати з джерелами історичної інформації, інтерпретувати зміст джерел, визначати їх надійність, виявляти і критично аналізувати розбіжності в позиціях авторів джерел;

логічна компетентність - уміння визначати і застосовувати теоретичні поняття для аналізу й пояснення історичних подій та явищ, ставити запитання та шукати відповіді, розуміти множинність трактувань минулого та зіставляти різні його інтерпретації;

аксіологічна компетентність - уміння формулювати оцінку історичних подій та історичних постатей, суголосну до цінностей та уявлень відповідного часу чи відповідної групи людей, осмислювати зв'язки між історією і сучасним життям.

Вивчивши курс слухачі повинні **знати**:

застосовувати та пояснювати на прикладах історичні поняття і терміни;

розпізнавати історичні події, явища і закономірності, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між ними;

показувати на карті місця основних історичних подій, розгортання провідних історичних процесів;

встановлювати хронологічну послідовність подій;

визначати причини, суть та наслідки основних подій, явищ і процесів;

характеризувати особистість, аналізувати та визначати наслідки діяльності провідних історичних діячів;

визначати передумови й історичне значення основних історичних і культурних явищ та процесів;

порівнювати особливості міського та сільського типів життя у різних історичних періодах, визначати суспільну роль різних верств населення, станових груп і класів;

описувати повсякденне життя різних верств населення історичних періодів;

висловлювати ставлення до історичних діячів доби, судження про доленосні події доби;

характеризувати на прикладах стан розвитку господарства і торгівлі періоду;

характеризувати культурні досягнення доби;

розпізнавати та стисло описувати найвідоміші пам'ятки архітектури та образотворчого мистецтва.

Після закінчення курсу слухачі повинні вміти:

називати історичні дати, хронологічні межі, періоди найважливіших подій і процесів, поняття, місця подій, обставини, учасників, результати подій, пам'ятки культури;
визначати хронологічні межі соціально-економічних і політичних подій, їх послідовність та синхронність, встановлювати відповідність між явищами, процесами, подіями та періодами, епохами;
локалізувати історико-географічні об'єкти та історичні факти (події, явища, процеси) на карті;
описувати хід, зовнішні ознаки подій, пам'ятки культури різних епох;
характеризувати (визначати істотні характерні риси, складові, етапи, віхи) подій, явищ і процесів минулого, діяльність видатних історичних постатей;
встановлювати відповідність між одиночними фактами і типовими загальними явищами, групувати (класифікувати) факти за вказаною ознакою;
розпізнавати найвидатніші культурні пам'ятки, описувати їх, визначати архітектурно-стильові та мистецько-стильові відмінності пам'яток різних періодів історії України, розкривати їхнє значення в українській культурній спадщині;
визначати найважливіші зміни, що відбувалися в житті людства, значення найважливіших подій в історії України;
встановлювати причини та наслідки подій і явищ, оцінювати їх значення;
давати визначення історичних понять й термінів, пояснювати їх і доречно вживати;
працювати з історичними документами різного змісту, а саме: встановлювати відповідність між змістом фрагмента документа та певною епохою, аналізувати зміст фрагмента історичного документа та пояснювати основні ідеї, які він висвітлює.

«Методичні вказівки до самостійної роботи з «Історія України» містять докладний зміст програми навчальної дисципліни. До програми додається перелік основних історичних дат, найголовніші історичні поняття та терміни до кожної теми, реєстр провідних історичних діячів відповідних епох. Також слухачі можуть використати для самостійної підготовки списки рекомендованої літератури та посилання на корисні інформаційні ресурси (підручники, посібники, атласи, інформаційні ресурси, онлайн-курси для підготовки до ДПА та ЗНО з історії України, тести ЗНО онлайн з історії України). У «Методичних вказівках» навчальний матеріал згруповано за темами.

До кожного навчального заняття і до окремих навчальних тематичних блоків підготовлені завдання для самоконтролю у формі тестів. Тести мають на меті виявити рівень засвоєння програми ЗНО з «Історії України»; навички критичного аналізу історичних подій, явищ, процесів; базові складові історичного світогляду і наукового мислення учнів. Запропоновані контрольні справи дозволять слухачам краще підготуватися до підсумкової контрольної роботи з навчальної дисципліни.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Вступ до історії України

Історія України як наука. Періодизація історії України. Джерела з історії України: речові, усні, писемні, візуальні.

Поняття та терміни: «історія», «історія України», «хронологія», «історичне джерело», «археологія», «цивілізація».

Тема 2. Стародавня історія України

Поява та розселення людей на території України. Поширення землеробства й скотарства на землях України. Кочовики за раннього залізного віку. Заснування античних міст-колоній у Північному Причорномор'ї та Криму. Перші писемні згадки про давніх слов'ян (венедів, антів, склавинів). Велике розселення слов'ян.

Дати:

IV - середина III тис. до н.е. – розселення племен трипільської культури на території України;

VIII- VI ст. до н. е. – Велика грецька колонізація;

V - VII ст. – Велике розселення слов'ян.

Поняття та терміни: «археологічна культура», «палеоліт», «мезоліт», «неоліт», «неолітична революція», «привласнювальне господарство», «відтворювальне (продуктивне) господарство», «енеоліт», «бронзовий вік», «ранній залізний вік», «колонізація», «кочовик», «курган».

Тема 3. Русь-Україна (Київська держава)

Розселення східнослов'янських племінних союзів. Утворення Київської Русі. Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність князів: Олега, Ігоря, Ольги, Святослава. Князювання Володимира Великого та Ярослава Мудрого. Запровадження християнства як державної релігії. Спорудження Софійського собору.

Правління Ярославичів. Боротьба за київський стіл між Ярославичами. Князювання Володимира Мономаха та його сина Мстислава в Києві. Об'єднання Галицького та Волинського князівств. Князювання Данила Романовича. Монгольська навала на південно-західні землі Русі. Галицько-Волинська держава за нащадків Данила Романовича.

Розвиток суспільно-політичного та господарського життя Київської Русі. Розвиток культури та освіти Київської Русі. Поширення писемності.

Дати:

860 р. – похід Аскольда на Константинополь;

882 р. – об'єднання північних та південних руських земель Олегом;

907, 911, 941, 944 рр. – походи князів на Константинополь;

988 р. – запровадження християнства як державної релігії;

1019 – 1054 рр. – князювання Ярослава Мудрого в Києві;

1036 р. – розгром печенігів князем Ярославом Мудрим;

1056 – 1057 рр. – створення Остромирового Євангелія;

1097 р. – Любецький з'їзд (снем) князів;

1113 р. – укладення першої редакції «Повісті минулих літ»;

1187 р. – перша згадка назви «Україна» в писемних джерелах, створення «Слова о полку Ігоревім».

Персоналії: Аскольд, Олег, Ігор, Ольга, Святослав, Володимир Великий, Ярослав Мудрий, Ізяслав, Святослав і Всеволод Ярославичі, Володимир Мономах, Мстислав Володимирович, Ярослав Осмомисл, літописець Нестор, митрополит Іларіон, іконописець Алімпій, Антоній і Феодосій Печерські.

Поняття та терміни: «племінний союз», «князь», «язичництво», «полюддя», «християнство», «вотчинне землеволодіння», «умовне володіння», «шлюбна дипломатія», «бояри», «віче», «смерди», «закуп», «ізгой», «рядович», «холоп», «роздробленість», «ікона», «билина», «літопис», «мозаїка», «фреска», «книжкова мініатюра».

Тема 4. Королівство Руське (Галицько-Волинська держава). Монгольська навала

Об'єднання Галицького та Волинського князівств. Князювання Данила Романовича. Монгольська навала на південно-західні землі Русі. Галицько-Волинська держава за нащадків Данила Романовича.

Розвиток суспільно-політичного та господарського життя Галицько-Волинської держави. Розвиток культури та освіти Галицько-Волинської держави.

Дати:

1199 р. – утворення Галицько-Волинської держави;

1223 р. – битва біля р. Калка;

1238 – 1264 рр. – правління Данила Романовича;

1240 р. – захоплення Києва монголами;

1245 р. – битва біля Ярослава; поїздка Данила Романовича в Золоту Орду;

1253 р. – коронування Данила Романовича.

Персоналії: Роман Мстиславович, Данило Романович (король Данило), Лев Данилович, Юрій I Львович, Юрій II Болеслав.

Поняття та терміни: «ярлик», «баскак».

Тема 5. Руські удільні князівства у складі іноземних держав у другій половині XIV - першій половині XVI ст. Кримське ханство

Боротьба Польщі, Угорщини та Литви за Галицько-Волинську спадщину. Входження українських земель до складу Литовської держави. Кревська унія. Остаточна ліквідація Київського та Волинського удільних князівств. Утворення Кримського ханства. Перехід кримських ханів у васальну залежність від Туреччини. Виникнення українського козацтва. Соціально-економічне життя. Розвиток культури та освіти.

Дати:

1362 р. – битва на річці Сині Води;

1385 р. – укладення Кревської унії;

1449 р. – утворення Кримського ханства;

1471 р. – ліквідація Київського князівства;

1478 р. – визнання Кримським ханством васальної залежності від Османської імперії;

1489 р. – перша згадка про українських козаків у писемних джерелах;

1514 р. – битва під Оршею.

Персоналії: Ольгерд, Вітовт, Свидригайло, Хаджі-Герей, Костянтин Іванович Острозький, Юрій Дрогобич.

Поняття та терміни: «шляхтич», «магдебурзьке право», «магістрат», «цехи», «Дике Поле», «козак».

Тема 6. Українські землі у складі Речі Посполитої в другій половині XVI ст.

Люблінська унія та її вплив на українські землі. Зміни у соціальній структурі українського суспільства. Виникнення Запорозької Січі. Повстання 90-х років XVII ст. Братський рух. Реформаційний та контрреформаційний рухи в Україні. Утворення Української греко-католицької церкви. Розвиток культури й освіти.

Дати:

1556 – 1561 р. – створення Пересопницького Євангелія;

1556 р. – заснування князем Д. Вишневецьким на о. Мала Хортиця першої Січі;

1569 р. – Люблінський сейм (Люблінська унія). Утворення Речі Посполитої;

1586 р. – утворення першої братської (слов'яно-греко-латинської) школи у Львові;

1596 р. – Берестейська церковна унія. Утворення Української греко-католицької церкви (УГКЦ).

Персоналії: Василь-Костянтин Острозький, Дмитро Вишневецький, Криштоф Косинський, Северин (Семерій) Наливайко, Герасим Смотрицький, Мелетій Смотрицький, Іпатій Потій, Іван Федорович (Федоров).

Поняття та терміни: «воєводство», «низове козацтво», «реєстрове козацтво», «городове козацтво», «Запорозька Січ», «старшина», «кошовий отаман», «гетьман», «клейноди», «Українська греко-католицька церква», «братство», «полемічна література».

Тема 7. Українські землі у складі Речі Посполитої в першій половині XVII ст.

Зміни в соціально-економічному житті. Розвиток міст. Вплив Берестейської унії на розвиток церковного життя в Україні. Відновлення церковної православної ієрархії 1620 р. Розвиток культури та освіти. Морські походи козаків. Участь українського козацтва у Хотинській війні. Козацькі повстання 1620 – 1630-х рр.

Дати:

1618 р. – похід козаків під проводом гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного на Москву;

1621 р. – Хотинська війна;

1625 р. – Куруківська угода;

1632 р. – «Пункти для заспокоєння руського народу», утворення Київської колегії;

1637 – 1638 рр. – повстання під проводом Павла Павлюка, Якова Острянина, Дмитра Гуні.

Персоналії: Петро Конашевич-Сагайдачний, Тарас Федорович, Іван Сулима, Петро Могила, Йов Борецький.

Поняття та терміни: «фільварок», «кріпак», «панщина», «Золотий спокій».

Тема 8. Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст.

Національно-визвольна війна українського народу. Зміни в суспільно-політичному житті. Утворення української козацької держави – Війська Запорозького. Зовнішньополітична діяльність уряду Б. Хмельницького.

Дати:

1648 р. – Жовтоводська, Корсунська та Пилявецька битви;

1649 р. – Зборівська битва. Укладення Зборівського договору;

1651 р. – Берестецька битва. Укладення Білоцерківського договору;

1652 р. – Батозька битва;

1653 р. – Жванецька облога, Кам'янецький договір;

1654 р. – укладення українсько-російського договору («березневі статті»)

1656 р. – Віленське перемир'я.

Персоналії: Б. Хмельницький, І. Богун, А. Кисіль.

Поняття та терміни: «національно-визвольна війна», «Військо Запорозьке», «Гетьманщина», «покозачення».

Тема 9. Козацька Україна наприкінці 50 - 80-х рр. XVII ст.

Гетьманування І. Виговського. Ухвалення Гадяцьких пунктів. Московсько-українська війна. Гетьманування Ю. Хмельницького. Поділ Гетьманщини. Гетьманування П. Тетері, І. Брюховецького, П. Дорошенка, Д. Многогрішного, І. Самойловича. Чигиринські походи турецько-татарського війська. Занепад Правобережжя. Запорозька Січ у складі Гетьманщини. Адміністративно-територіальний устрій Слобідської України.

Дати:

1659 р. – Гадяцький договір;

1659 р. – Конотопська битва;

1667 р. – Андрусівський перемир'я;

1669 р. – Корсунська угода;

1681 р. – Бахчисарайський мирний договір;

1686 р. – «Вічний мир», підпорядкування Київської митрополії Московському патріархатові.

Персоналії: Ю. Немирич, І. Виговський, П. Тетеря, П. Дорошенко, І. Брюховецький, І. Сірко, Ю. Хмельницький, Д. Многогрішний, І. Самойлович.

Поняття та терміни: «Руїна», «Великий згін», «Чигиринські походи».

Тема 10. Українські землі наприкінці XVII - в першій половині XVIII ст.

Гетьманування І. Мазепи, І. Скоропадського, Д. Апостола. Обмеження автономії Гетьманщини. «Правління Гетьманського уряду» 1734 р. Розвиток культури та освіти.

Дати:

1708 р. – українсько-шведський союз, зруйнування Батурина;

1709 р. – зруйнування Чортомлицької Січі, Полтавська битва;

1710 р. – «Конституція...» Пилипа Орлика;

1713 р. – ліквідація козацтва на Правобережній Україні;

1734 р. – заснування Нової (Підпільненської) Січі.

Персоналії:

І.Мазепа, С. Палій, К. Гордієнко, І.Скоропадський, П. Полуботок, Д. Апостол, П. Орлик, Ф. Прокопович.

Поняття та терміни: «Конституція», «Малоросія», «Малоросійська колегія», «козацьке бароко», «козацькі літописи», «змосковщення/зросійщення».

Тема 11. Українські землі в другій половині XVIII ст.

Гетьманування К. Розумовського. Ліквідація автономного устрою Гетьманщини. Діяльність Другої Малоросійської колегії. Ліквідація Запорозької Січі. Скасування козацького устрою на Слобожанщині. Заселення Південної України. Розгортання гайдамацького та опришківського рухів. Зміни в політичному становищі Правобережної України після поділів Речі Посполитої. Розвиток культури, науки, освіти.

Дати:

1764 р. – остаточна ліквідація посади гетьмана;

1768 р. – Коліївщина;

1775 р. – остаточна ліквідація Запорозької Січі;

1780-1782 рр. – ліквідація особистої залежності селян в Австрійській імперії;

1783 р. – закріпачення селян Лівобережної та Слобідської України, підкорення Російською імперією Кримського ханства.

Персоналії: К. Розумовський, П. Калнишевський, О. Довбуш, М. Залізняк, І. Гонта, Г. Сковорода, М. Березовський, І. Григорович-Барський, А. Ведель, Д. Бортнянський.

Поняття та терміни: «Нова (Підпільненська) Січ», «Задунайська Січ», «Коліївщина», «паланка», «зимівник», «опришок», «гайдамака».

Тема 12. Українські землі у складі Російської імперії наприкінці XVIII - в першій половині XIX ст.

Включення українських земель до складу Російської імперії. Адміністративно-територіальний поділ українських земель. Промисловий переворот та зародження ринкової економіки. Розвиток національного руху. Поширення на Україну російського та польського суспільних рухів. Повстання під проводом У. Кармалюка.

Дати:

1798 р. – видання «Енеїди» Івана Котляревського;

грудень 1825 – січень 1826 рр. – повстання Чернігівського полку;

1828 р. – ліквідація Задунайської Січі;

1830-1831 – польське визвольне повстання;

1840 р. – перше видання «Кобзаря» Тараса Шевченка;

1846 -1847 рр. – діяльність Кирило-Мефодіївського товариства.

Персоналії: І. Котляревський, М. Костомаров, П. Куліш, М. Гулак, Т. Шевченко, У. Кармалюк.

Поняття та терміни: «промисловий переворот», «нація», «національне відродження», «національна ідея», «декабристи», «масон».

Тема 13. Українські землі у складі Австрійської імперії наприкінці XVIII - в першій половині XIX ст.

Включення західноукраїнських земель до складу Австрійської імперії, адміністративно-територіальний поділ західноукраїнських земель, реформи Марії Терезії та Йосифа II та українські землі, діяльність «Руської трійці». Діяльність Головної руської ради (ГРР).

Дати:

1816 р. – створення освітнього товариства галицьких греко-католицьких священників;

1833 – 1837 рр. – діяльність «Руської трійці»;

1837 р. – видання «Русалки Дністрової»;

1848 р. – скасування панщини в Галичині, створення Головної Руської Ради, видання першої україномовної газети «Зоря Галицька».

Персоналії: М. Шашкевич, І. Вагилевич, Я. Головацький, Л. Кобилиця, І. Могильницький.

Поняття та терміни: «будителі», «революція», «Весна народів».

Тема 14. Культура України кінця XVIII- першої половини XIX ст.

Національне відродження. Відкриття університетів. Зміни в освіті. Поява «Історії русів». Розвиток літератури, мистецтва.

Дати:

1805 р. – відкриття університету у Харкові;

1834 р. – відкриття університету в Києві;

1839 р. – ліквідація греко-католицької церкви на Правобережній Україні.

Персоналії: П. Гулак-Артемівський, Г. Квітка-Основ'яненко, М. Максимович, М. Остроградський, В. Каразін.

Поняття та терміни: «класицизм», «романтизм».

Тема 15. Українські землі у складі Російської імперії в другій половині XIX ст.

Реформи 60 – 70-х рр. XIX ст. і процеси модернізації в Україні. Політика російського царизму щодо України. Розвиток громадського руху. Заснування та діяльність «Південно-Західного відділу Російського географічного товариства».

Дати:

1863 р. – Валуєвський циркуляр;

1876 р. – Емський указ.

Персоналії: В. Антонович, М. Драгоманов, П. Чубинський, Б. Грінченко.

Поняття та терміни: «земства», «громадівський рух», «Братство тарасівців».

Тема 16. Українські землі у складі Австро-Угорщини в другій половині XIX ст.

Національна політика австрійського уряду щодо українських земель. Розвиток кооперативного руху, трудова еміграція. Політизація національного руху й утворення перших політичних партій: Русько-української радикальної партії (РУРП), Української Національно-демократичної партії (УНДП), Української соціал-демократичної партії (УСДП). Діяльність культурно-освітнього товариства «Просвіта».

Дати:

1868 р. – створення у Львові товариства «Просвіта»;

1873 р. – створення у Львові Літературного товариства ім. Т. Шевченка (від **1892 р.** – Наукового товариства ім. Т. Шевченка);

1890 р. – створення Русько-української радикальної партії.

1899 – створення Української національно-демократичної партії та Української соціал-демократичної партії.

Персоналії: Ю. Романчук, Ю. Бачинський, Ю. Федькович, О. Барвінський, М. Грушевський, Є. Левицький, І. Франко.

Поняття та терміни: «трудова міграція», «кооперація», «українофіли», «москвофіли», «народовці», «радикали», «партія», «нова ера».

Тема 17. Культура України в другій половині XIX - на початку XX ст.

Піднесення української культури. Освіта. Недільні школи на Наддніпрянській Україні. Розвиток науки. Розвиток літератури, музичного, образотворчого, театрального мистецтва. Українські підприємці-благодійники. Церковне життя.

Дати:

1865 р. – відкриття Новоросійського університету;

1875 р. – відкриття Чернівецького університету.

Персоналії: І. Мечников, І. Пулюй, Д. Яворницький, Л. Українка, І. Франко, М. Старицький, М. Кропивницький, І. Карпенко-Карий, М. Садовський, П. Саксаганський, М. Заньковецька, М. Лисенко, М. Вербицький, М. Пимоненко, А. Кримський, Д. Заболотний, М. Коцюбинський, В. Стефаник, М. Леонтович, С. Крушельницька, Б. Ханенко, В. Симиренко.

Поняття: «меценат», «професійний театр», «реалізм», «модернізм».

Тема 18. Українські землі у складі Російської імперії в 1900 – 1914 рр.

Утворення монополістичних об'єднань в Україні. Становлення і консолідація української нації. Створення політичних партій Наддніпрянщини. Розвиток самостійницької і автономістської течій в національному русі. Події революції 1905 – 1907 рр. в Україні. Діяльність українських парламентських громад в I та II Державних Думах. Посилення національного гніту в Наддніпрянській Україні у 1907 – 1914 рр. Земельна реформа П. Столипіна та її вплив на Україну.

Дати:

1900 р. – утворення Революційної української партії (РУП);

1905 р. – створення першої в Наддніпрянській Україні «Просвіти»;

1908 р. – створення Товариства українських поступовців (ТУМ).

Персоналії: Є. Чикаленко, С. Єфремов, В. Липинський, М. Міхновський.

Поняття та терміни: «монополія», «хутір», «відруб», «чорносотенець», «страйк», «економічна криза».

Тема 19. Українські землі у складі Австро-Угорщини в 1900-1914 рр.

1900 р. – обрання Андрея Шептицького митрополитом УГКЦ;

1907 р. – впровадження в Австро-Угорській імперії загального виборчого права для чоловіків.

Становище промисловості та сільського господарства. Радикалізація українського політичного руху. Вплив Української греко-католицької церкви на піднесення національної свідомості населення Західної України. Боротьба політичних партій Західної України за реформу виборчої системи.

Персоналії: А. Шептицький, К. Трильовський, І. Боберський.

Поняття та терміни: «загальне виборче право».

Тема 20. Україна в роки Першої світової війни

Позиції українських політичних сил Наддніпрянської України та західноукраїнських земель щодо війни. Перебіг воєнних дій на території України. Діяльність російської та австрійської адміністрації в Галичині. Бойовий шлях легіону Українських січових стрільців.

Дати:

Серпень 1914 р. – утворення Головної української ради, формування легіону Українських січових стрільців (УСС), створення Союзу визволення України;

1914 р. – Галицька битва;

1915 р. – утворення Загальної української ради;

1916 р. – Брусилівський прорив.

Персоналії: К. Левицький, Д. Донцов, А. Жук, М. Галушинський, Вільгельм Франс фон Габсбург-Лотрінген (Василь Вишиваний).

Поняття та терміни: «світова війна», «Галицько-Буковинське генерал-губернаторство», «мобілізація», «евакуація».

Тема 21. Початок Української революції

Революційні події в Україні у 1917 – на початку 1918 р. Еволюція поглядів політичних сил України щодо самовизначення українців (Універсали Центральної Ради). Політика Української Центральної Ради в умовах загострення конфлікту з Тимчасовим урядом та більшовицькою Росією. Проголошення Української Народної Республіки. Війна радянської Росії з УНР. Проголошення незалежності УНР.

Брестський мир між УНР та державами Четверного союзу, Військова конвенція УНР з Німеччиною та Австро-Угорщиною. Прийняття Конституції УНР.

Дати:

Березень 1917 р. – утворення Української Центральної Ради;

Квітень 1917 р. – Всеукраїнський Національний конгрес;

Червень 1917 р. – Перший Універсал Центральної Ради;

Липень 1917 р. – Другий Універсал Центральної Ради, збройний виступ самостійників;

Листопад 1917 р. – Третій Універсал Центральної Ради, проголошення УНР;

9 (22) січня 1918 р. – Четвертий Універсал Центральної Ради, проголошення незалежності УНР;

Січень 1918 р. – бій біля станції Крути;

Січень (лютий) 1918 р. – Брестський мир між УНР та державами Четверного союзу.

Персоналії: В. Винниченко, П. Болбочан, Номан Челебіджіхан.

Поняття та терміни: «автономізація», «самостійники», «Універсали УЦР», «Генеральний секретаріат», «Народний секретаріат», «Вільне козацтво», «Установчі Збори», «курултай», «більшовизм».

Тема 22. Розгортання Української революції. Боротьба за відновлення державності

Державний переворот і прихід до влади Павла Скоропадського. Утворення Української Держави. Утворення ЗУНР. Прихід до влади Директорії. Акт злуки УНР та ЗУНР. Окупація військами Антанти півдня України. Денікінський режим в Україні. «Київська катастрофа». Більшовицький режим в Україні. Друга радянсько-українська війна. Прийняття Конституції УСРР 1919 р. «Чортківська офензива». Перший «Зимовий похід» Армії УНР. Варшавська угода між УНР та Польщею. Польсько-радянська війна на території України. Утворення Галицької СРР. Другий «Зимовий похід» Армії УНР.

Дати:

29 квітня 1918 р. – державний переворот і прихід до влади П. Скоропадського;

1 листопада 1918 р. – Листопадовий зрив у Львові;

13 листопада 1918 р. – проголошення ЗУНР;

14 листопада 1918 р. – утворення Директорії;

листопад 1918 р. – заснування Української академії наук (УАН);

22 січня 1919 р. – Акт злуки УНР і ЗУНР;

грудень 1919 – травень 1920 р. – перший «Зимовий похід» військ УНР;

квітень 1920 р. – Варшавська угода;

березень 1921 р. – Ризький мирний договір;

1921 р. – утворення Української автокефальної православної церкви (УАПЦ);

листопад 1921 р. – Другий «Зимовий похід» військ УНР.

Персоналії: П. Скоропадський, Д. Вітовський, Є. Петрушевич, С. Петлюра, В. Липківський, Г. Нарбут, В. Вернадський, Н. Махно.

Поняття та терміни: «Директорія», «соборність», «отаманщина», «воєнний комунізм», «червоний терор», «інтервенція», «Чортківська офензива», «Київська катастрофа», «автокефальна церква».

Тема 23. Встановлення комуністичного тоталітарного режиму в Україні

Входження УСРР до складу СРСР. Голод у південних губерніях УСРР. Неп в УСРР. Відбудова народного господарства. Початок курсу на індустріалізацію. Політика «коренізації» в УСРР. Кампанія з ліквідації неписьменності дорослих. Українське національне відродження в літературі та театрі. Утворення ВУАН. Боротьба з націонал-комунізмом.

Дати:

1921 – 1923 рр. – голод в Україні;

1922 р. – входження УСРР до складу СРСР;

1923 р. – початок політики коренізації/українізації в УСРР;

1925 р. – проголошення курсу на індустріалізацію.

Персоналії: О. Шумський, М. Скрипник, М. Волобуєв, М. Хвильовий.

Поняття та терміни: «індустріалізація», «коренізація», «українізація», «нова економічна політика (неп)», «тоталітарний режим».

Тема 24. Утвердження більшовицького тоталітарного режиму в Україні

Радянська модернізація в Україні. Зміна соціальної структури суспільства в Україні. Суспільно-політичне, соціально-економічне, культурне та релігійне життя. Масові репресії. Ідеологізація суспільного життя, культ особи. Згорання українізації.

Дати:

1928/1929 - 1932 рр. – перша п'ятирічка;

1928 р. – судовий процес у «Шахтинській справі»;

1929 р. – початок насильницької колективізації;

1930 р. – судовий процес у справі Співки визволення України (СВУ);

1929 р. – рік «великого перелому», початок суцільної індустріалізації;

1932 – 1933 рр. – Голодомор в Україні;

1934 р. – перенесення столиці УСРР із Харкова до Києва;

1937 р. – ухвалення Конституції УРСР;

1937 - 1938 рр. – «Великий терор».

Персоналії: Л.Курбас, М.Бойчук, О.Довженко, К. Малевич.

Поняття та терміни: «п'ятирічка», «соціалістична індустріалізація», «колективізація», «розкуркулення», «репресії», «закон про п'ять колосків», «Голодомор», «чорна дошка», «геноцид», «розстріляне відродження», «соціалістичний реалізм», «паспортна система», «Головне управління таборів (ГУТаб)», «націонал-ухильництво».

Тема 25. Західноукраїнські землі в міжвоєнний період

Українські землі у складі Польщі, Румунії, Чехословаччини. Економіка українських земель. Українські суспільно-політичні рухи, радикалізація політичного життя в 1930-х роках.

Дати:

1920 р. – підписання Бессарабського протоколу, визнання країнами Антанти входження Бессарабії до складу Румунії;

1923 р. – визнання країнами Антанти входження Східної Галичини до складу Польщі; саморозпуск уряду ЗУНР;

1924 р. – Татарбунарське повстання;

1925 р. – утворення Українського національно-демократичного об'єднання (УНДО);

1929 р. – утворення ОУН;

1930 р. – проведення польською владою акції «пацифікації»;

1938 р. – надання автономії Підкарпатській Русі у складі Чехо-Словаччини;

15 березня 1939 р. – проголошення незалежності Карпатської України.

Персоналії: Є. Коновалець, С. Бандера, А. Мельник, В.-С. Залозецький-Сас, А. Волошин, В. Мудрий.

Поняття та терміни: «осадництво», «пацифікація», «політична еміграція», «русинство», «інтегральний націоналізм».

Тема 26. Україна в роки Другої світової війни

Початок Другої світової війни. Включення Західної України, Бессарабії та Північної Буковини до складу УРСР. Початок Великої Вітчизняної війни, окупація України. Встановлення окупаційного нацистського режиму. Розгортання радянського партизанського руху. Діяльність ОУН. Утворення УПА. Визволення України. Депортація кримських татар та інших народів Криму. Перемога у Великій Вітчизняній війні.

Дати:

23 серпня 1939 р. – радянсько-німецький пакт про ненапад і таймний протокол до нього (пакт Молотова-Ріббентропа);

1 вересня 1939 р. – початок Другої світової війни;

17 вересня 1939 р. – вторгнення Червоної армії на територію Західної України;
15 листопада 1939 р. – Східну Галичину і Волинь включено до складу УРСР;
червень 1940 р. – вторгнення Червоної армії на територію Бессарабії та Північної Буковини;
22 червня 1941 р. – напад Німеччини СРСР, початок радянсько-німецької війни;
30 червня 1941 р. – проголошення Акта про відновлення Української Держави;
14 жовтня 1942 р. – створення Української повстанської армії (УПА);
грудень 1942 р. – початок вигнання німецьких військ та їх союзників із України;
6 листопада 1943 р. – вигнання німецьких окупантів із Києва;
січень-лютий 1944 р. – Корсунь-Шевченківська наступальна операція;
вересень-жовтень 1944 р. – Карпатсько-Ужгородська наступальна операція;
28 жовтня 1944 р. – завершення вигнання німецьких окупантів та їх союзників із території України;
9 травня 1945 р. – День Перемоги над нацизмом у Другій світовій війні;
2 вересня 1945 р. – завершення Другої світової війни.

Персоналії: І. Багряний, Т. Бульба (Боровець), Я. Стецько, С. Тимошенко, М. Кирпонос, С. Ковпак, О. Федоров, О. Сабуров, Р. Шухевич, К. Осьмак, І. Кожедуб, О. Берест, Ахмет-Хан Султан, В. Порик, К. Дерев'яно, О. Теліга.

Поняття та терміни: «депортація», «план Барбаросса», «випалена земля», «план «Ост», «нацистський новий порядок», «рух Опору», «похідні групи», «Поліська Січ», «бандерівці», «колабораціонізм», «чорносвітники», «депортація», «остарбайтери», «концтабори», «Голокост», «радянська організація», «український визвольний рух».

Тема 27. Україна в перші повоєнні роки

Зовнішньополітична діяльність УРСР. Адміністративно-територіальні зміни. Відбудова великих індустріальних об'єктів. Розгортання ідеологічних кампаній. Радянська західних областей України. Голод в Україні 1946 – 1947 рр. Боротьба ОУН та УПА.

Дати:

1945 р. – входження Закарпаття до складу УРСР;
квітень 1945 р. – Україна стає співзасновницею ООН;
1946 – 1947 рр. – масовий голод в Україні;
березень 1946 р. – ліквідація УГКЦ;
квітень – липень 1947 р. – проведення польською владою операції «Вісла»;
жовтень 1947 р. – проведення операції «Захід»;
1951 р. – встановлення західного кордону УРСР;

Персоналії: О. Богомолець, С. Лебедев, А. Малишко, В. Сосюра, М. Рильський, П. Тичина, В. Кук, В. Філатов, Й. Сліпий.

Поняття та терміни: «відбудова», «операція «Вісла», «операція «Захід»», «ждановщина», «космополітизм», «лісенківщина», «холодна війна».

Тема 28. Україна в умовах десталінізації

Зміни адміністративно-територіального устрою УРСР. Будівництво потужних індустріальних об'єктів. Лібералізація суспільно-політичного життя УРСР в середині 1950 – 1960-х рр.: припинення масових репресій, політична реабілітація безвинно засуджених. Зміни в промисловості, сільському господарстві, соціальній сфері. Реформування управління економікою. Виникнення руху «шістдесятників», дисидентського руху наприкінці 1950 – початку 1960-х рр.

Дати:

1953-1954 рр. – повстання політичних в'язнів у сталінських концтаборах, ліквідація ГУТабу;
лютий 1954 р. – входження Кримської області до складу УРСР;
1956 р. – XX з'їзд КПРС, засудження культу особи;
1959 р. – утворення Української робітничо-селянської спілки;

1959 р. – створення Клубу творчої молоді «Сучасник» у Києві.

Персоналії: К. Білокур, А. Горська, В. Стус, Л. Костенко, Л. Лук'яненко, Є. Сверстюк, І. Світличний, В. Симоненко, Л. Танюк, С. Корольов.

Поняття та терміни: «десталінізація», «культ особи», «лібералізація», «відлига», «політична реабілітація», «раднаргоспи», «шістдесятники», «дисиденти».

Тема 29. Україна в період загострення кризи радянської системи

Політико-ідеологічна криза радянського ладу в Україні (середина 1960 – початок 1980-х рр.). Кадрові зміни в політичному керівництві УРСР. Конституція УРСР 1978 р. Спроби економічних реформ у другій половині 1960-х рр. Тенденції розвитку соціальної сфери. Культура і духовне життя. Русифікація. Друга хвиля дисидентського руху.

Дати:

1965 р. – перша хвиля масових затримань діячів анти режимного руху;

1965 р. – реформи у сільському господарстві і промисловості («косигінська рформа»);

1970-1972 рр. – видання самвидавного «Українського вісника»;

1972 р. – зміна політичного керівництва УРСР. В. Щербицький; друга хвиля масових затримань діячів антирежимного руху;

1976 р. – утворення Української громадської групи сприяння виконанню Гельсінських угод (УГГ).

Персоналії: В. Чорновіл, І. Дзюба, В. Марченко, П. Григоренко, С. Параджанов, І. Миколайчук, В. Романюк, М. Руденко, М. Брайчевський, О. Гончар, Л. Биков, В. Івасюк, М. Джамілев, М. Амосов, О. Антонов.

Поняття та терміни: «застій», «номенклатура», «дефіцит», «розвинений соціалізм», «самвидав», «тамвидав», «правозахисник».

Тема 30. Відновлення незалежності України

Початок «перебудови». Загострення соціально-економічної кризи. Фінансове становище та рівень життя населення. Чорнобильська катастрофа. Зростання соціальної та національної активності українського суспільства наприкінці 1980-х рр. Загальноукраїнський страйк шахтарів. Політичні реформи. Формування багатопартійності, виникнення Народного руху України за перебудову, перші альтернативні вибори до Верховної Ради. Здобуття Україною незалежності: прийняття Верховною Радою Декларації про державний суверенітет, Акт проголошення незалежності України, проведення референдуму та виборів Президента України.

Дати:

квітень 1985 р. – початок «перебудови»;

26 квітня 1986 р. – вибух на Чорнобильській АЕС;

вересень 1989 р. – виникнення Народного Руху України за перебудову;

березень 1990 р. – перші альтернативні вибори до Верховної Ради УРСР;

16 липня 1990 р. – ухвалення Верховною Радою Декларації про державний суверенітет України;

1990 р. – «революція на граніті»

24 серпня 1991 р. – прийняття Верховною Радою Акта проголошення незалежності України;

1 грудня 1991 р. – проведення Всеукраїнського референдуму й обрання Президента України.

Персоналії: Л. Кравчук.

Поняття та терміни: «перебудова», «інфляція», «гласність», «плюралізм», «український національно-демократичний рух», «суверенітет», «незалежність», «багатопартійність», «ринкові відносини», «референдум», «президент».

Тема 31. Становлення України як незалежної держави

Початок державотворчих процесів. Заснування Збройних Сил України. Дострокові вибори до Верховної Ради та вибори Президента України 1994 р. Прийняття Конституції України 1996 р. та змін до неї.

Прийняття державної символіки. Формування інституту громадянства. Приватизація засобів виробництва, лібералізація цін, грошова реформа, диференціація суспільства.

Інтегрування України у світове співтовариство. Програма «Східне партнерство» ЄС і Україна. Політико-партійне життя. Економічні реформи. «Помаранчева революція» 2004 р.

Дати:

6 грудня 1991 р. – започаткування Збройних Сил України;

липень 1994 р. – обрання Л. Кучми Президентом України;

1995 р. – обрання України членом Ради Європи (РЄ);

28 червня 1996 р. – ухвалення Конституції України;

вересень 1996 р. – запровадження національної грошової одиниці – гривні;

жовтень-грудня 2004 р. – «Помаранчева революція», обрання Президентом України В. Ющенка.

Персоналії: Л. Кучма, В. Ющенко, Л. Гузар, Л. Каденюк.

Поняття та терміни: «корупція», «олігарх», «поліконфесійність», «Помаранчева революція», «роздержавлення», «приватизація», «громадянське суспільство», «правова держава», «європейська інтеграція».

Тема 32. Творення нової України

«Газові» та «торгівельні війни» з Росією. «Євромайдан» і «Революція Гідності» 2014-15 рр. Агресія Росії проти України. Анексія Криму. Війна на сході України. Антитерористична операція. Президентські вибори 2014 р. Угода про асоціацію з Європейським Союзом (ЄС). Культурний розвиток України в умовах глобалізованого світу. Президентські і парламентські вибори 2019 рр. Україна – суверенна європейська держава.

Дати:

2008 р. – вступ України до Світової організації торгівлі (СОТ);

січень 2010 р. – обрання Президентом України В. Януковича;

листопад 2013 – лютий 2014 рр. – «Революція гідності», повалення авторитарного режиму;

червень 2014 р. – обрання П. Порошенка Президентом України;

2014 р. – підписання Україною Угоди про асоціацію з Європейським Союзом (ЄС);

вересень 2014 р., лютий 2015 р. – Мінські домовленості;

травень 2019 р. – обрання В. Зеленського Президентом України.

Персоналії: В. Янукович, П. Порошенко, В. Зеленський.

Поняття та терміни: «Євромайдан», «Революція Гідності», «Небесна сотня», «сепаратизм», «антитерористична операція» (АТО), «Операція об'єднаних сил (ООС)» «анексія», «тимчасово окупована територія», «кіборг», «волонтерський рух», «люстрація», «безвізовий режим», «екumenізм».

ТЕСТИ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

До теми 1-2

1. Яка наука досліджує матеріальні залишки життя та діяльності людей:

1. етнографія;
2. археологія;
3. топоніміка.

2. Первісна людина на землях сучасної України з'явилася близько:

1. 2 млн років тому;
2. 1 млн років тому;
3. 500 тис. років тому.

3. Яка стоянка людей кам'яного віку є найдавнішою?

1. Мізин;
2. Кирилівська;

3. Королеве.

4. Поява землеробства і скотарства – це характерна ознака епохи:

1. палеоліту;
2. мезоліту;
3. неоліту.

5. Як називається археологічна культура хліборобів доби енеоліту на території сучасної України:

1. буго-дністровська;
2. дніпро-донецька;
3. трипільська.

6. Із появою яких племен на півдні України збігається початок раннього залізного віку:

1. кіммерійці;
2. сармати;
3. скіфи.

7. Античні міста-держави Північного Причорномор'я та Криму (Ольвія, Херсонес, Тіра та інші) були засновані:

1. греками;
2. скіфами;
3. римлянами.

8. Хто з давньогрецьких авторів описав життя і побут скіфів у праці «Історія»:

1. Геродот;
2. Геракліт;
3. Фалес.

9. Яке місто було столицею Боспорського царства:

1. Херсонес;
2. Ольвія;
3. Пантікапей.

10. Слов'ян I – II ст. н. е. римські автори називали:

1. антами;
2. венетами;
3. склавинами.

До теми 3

1. Назва союзу племен, під час походу на землі якого у 945 р. загинув київський князь Ігор:

1. поляни;
2. древляни;
3. дуліби.

2. Хто з київських князів у 964-65 рр. розгромив Хозарський каганат:

1. Олег;
2. Ігор;
3. Святослав.

3. Хто з давньоруських князів здійснив перший офіційний візит до Візантії у 957 р.:

1. княгиня Ольга;
2. князь Святослав;
3. князь Володимир.

4. Рік офіційного запровадження християнства на Русі-Україні:

1. 978;

2. 988;
3. 998.

5. Назва першої кам'яної християнської церкви в Київській Русі:

1. Собор Софії Київської;
2. Успенський собор;
3. Десятинна церква.

6. Хто першим із давньоруських князів почав карбувати монету в Києві:

1. Святослав Завойовник;
2. Володимир Великий;
3. Ярослав Мудрий.

7. Кого з давньоруських князів називають «тестем Європи»:

1. князя Володимира;
2. князя Ярослава;
3. князя Ярополка.

8. Яким новим кочовикам зі степу протистояли сини київського князя Ярослава Мудрого (Ярославичі):

1. печенігам;
2. половцям;
3. монголам.

9. Основне рішення з'їзду руських князів у Любечі у 1097 р.:

1. вибори митрополита;
2. встановлення спадкового (вотчинного) землеволодіння;
3. укладання союзу для боротьби з половцями.

10. Автором якого твору був київський князь Володимир Мономах:

1. «Заповіт дітям»;
2. «Повчання»;
3. «Літопис Руський».

11. З якою пам'яткою або подією, пов'язана перша літописна згадка етноніма «Україна» у 1187 р.:

1. «Слово о полку Ігоревім»;
2. літописне повідомлення про смерть переяславського князя;
3. об'єднання Волинського та Галицького князівств.

12. Вотчина на Русі X-XV ст. це:

1. володіння надане у тимчасове володіння за умови несення військової служби;
2. спадкова земельна власність панівної верхівки;
3. індивідуально-родинна власність з необмеженим правом розпорядження.

13. «Остромирове Євангеліє» -- найдавнішу пам'ятку старослов'янської літератури давньоруського періоду було створено:

1. у Чернігові;
2. у Новгороді;
3. у Києві.

14. Засновниками Києво-Печерського монастиря були:

1. Антоній і Феодосій;
2. Алімпій і Агапіт;
3. Іларіон і Нестор.

15. Чернець Києво-Печерського монастиря, автор і укладач літопису «Повість минулих років»:

1. Ларіон;
2. Нестор;
3. Данило Заточник.

16. Бересту – матеріал для письма у період Давньої Русі виготовляли з:

1. кори дуба;
2. кори берези;
3. кори сосни.

17. Гривна у Давній Русі – це:

1. грошова одиниця;
2. елемент верхнього одягу;
3. шийна прикраса.

18. Кафедра київського митрополита у до монгольський період знаходилася:

1. у соборі св. Софії;
2. у Десятинній церкві;
3. у Михайлівському Золотоверхому соборі.

19. Похід чернігівського князя на половців у 1185 р. ліг в основу твору давньоруської літератури:

1. «Слово про закон і благодать»;
2. «Повість минулих років»;
3. «Слово про Ігорів похід».

20. Твори давньоруської усної народної творчості, сюжети яких засновані на реальних історичних подіях:

1. думи;
2. билини;
3. перекази.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

До теми 4

1. Яке князівство в XIII ст. стало центром об'єднання земель Південно-Західної Русі?

1. Чернігівське;
2. Волинське;
3. Київське.

2. Коли та за якого князя відбулося об'єднання Волині і Галичини в одну державу:

1. 1205 р., князь Данило Галицький;
2. 1199 р., князь Роман Мстиславович;
3. 1187 р., князь Ярослав Осмомисл.

3. У 1223 р. на річці Калка відбулася перша битва давньоруського війська з:

1. печенігами;
2. половцями;
3. монголо-татарами.

4. Яке місто було захоплене і розорене монголами в 1240 р.?

1. Київ;
2. Чернігів;
3. Галич.

5. У битві під Дорогичином у 1238 р. Данило Галицький завдав поразки:

1. рицарям-хрестоносцям;
2. монгольській орді;
3. угорським і польським військам.

6. Коли і в якому місті був коронований Данило Галицький:

1. 1245 р., Ярослав;
2. 1253 р., Дорогочин;
3. 1264 р., Холм.

7. Який галицько-волинський правитель, окрім Данила Галицького, мав титул короля?

1. Лев Данилович;
2. Юрій I Львович;
3. Юрій II Болеслав.

8. У боротьбі з якою державою Папа Римський обіцяв допомогу Данилу Галицькому?

1. Тевтонським орденом;
2. Золотою Ордою;
3. Польським королівством.

9. Політична роздробленість Давньої Русі в XII – першій половині XIII ст. зумовлювала:

1. піднесення Києва як господарського центру;
2. занепад міського життя і торгівлі;
3. зростання могутності окремих удільних князівств.

10. Що з названого належить до причин політичної роздробленості Русі?

1. поширення вічових порядків;
2. прагнення удільних князів до незалежності від Києва;
3. встановлення влади Золотої Орди.

До теми 5

1. Коли відбулася і які наслідки мала битва на Синіх Водах:

1. 1362 р., до Литви відійшли Київщина і Поділля;
2. 1375 р., до Литви відійшли Берестейщина і Волинь;
3. 1387 р., до Польщі відійшла Галичина.

2. Які українські землі ввійшли до складу Польського королівства у XIV ст. після занепаду Галицько-Волинської держави:

1. Волинь;
2. Галичина;
3. Поділля.

3. Який привілейований стан суспільства сформувався у XV ст. – XVI ст.?

1. духовенство;
2. реєстрове козацтво;
3. шляхта.

4. Посаду ректора якого європейського університету займав Юрій Котермак (Дрогобич):

1. Празького;
2. Краківського;
3. Болонського.

5. Кримське ханство утворилося у результаті розпаду:

1. Київської Русі;
2. Золотої Орди;
3. Османської імперії.

6. Перша письмова згадка про українських козаків:

1. 1385 р.;
2. 1449 р.;

3. 1489 р.

7. Фільварок – це форма господарювання:

1. шляхти;
2. селян;
3. козаків.

8. Який стан українського суспільства сформувався в результаті колонізації Дикого Поля?:

1. міщанство;
2. козацтво;
3. шляхта.

9. Міський уряд у містах, які користувалися магдебурзьким правом, називався:

1. магістрат;
2. ратуша;
3. дума.

10. Середньовічні цехи – це:

1. установи, де існував поділ ремісничої праці, використовувалася наймана робоча сила;
2. корпоративні організації ремісників однієї чи кількох споріднених спеціальностей;
3. виробничі приміщення, у яких ремісники однієї спеціальності виготовляли певний товар.

До теми 6

1. Як називалася перша Запорізька Січ:

1. Хортицька;
2. Олешківська;
3. Микитинська.

2. Центральний орган управління в Запорізькій Січі, що відав адміністративними, військовими, фінансовими, судовими справами:

1. Січ;
2. Кіш;
3. Рада.

3. Козацького ватажка, якого обирали на військовій раді на Запорізькій Січі називали:

1. полковником;
2. сотником;
3. кошовим отаманом.

4. Реєстрові козаки – це:

1. козаки, які перебували на службі в уряді;
2. козаки, які брали участь у військових походах;
3. козаки, які проживали за межами Запорізької Січі.

5. Козацько-селянські повстання наприкінці XVI ст. очолювали:

1. М.Жмайло, К.Косинський, С.Наливайко;
2. М.Дорошенко, П.Бут, С. Наливайко;
3. К.Косинський, Г.Лобода, С.Наливайко.

6. Коли і в результаті укладання якої унії (договору) була створена Річ Посполита?

1. 1385 р., Кревська унія;
2. 1569 р., Люблінська унія;
3. 1596 р., Берестейська унія.

7. У якому монастирі у 1561 р. було завершено переклад і виготовлення Нового Заповіту (Євангелія), який містив елементи української народно-розмовної мови?

1. Дерманьському;
2. Пересопницькому;
3. Густинському.

8. Першу друковану книгу в Україні – «Апостол» Іван Федоров у 1574 р. видав:

1. у Львові;
2. у Дермані;
3. в Острозі.

9. У 1576 р. князь К. В. Острозький сприяв появі вищої школи (колегії):

1. в Острозі;
2. у Львові;
3. у Києві.

10. Українські братства у XV – XVII ст. засновувалися:

1. православними козаками;
2. православними селянами;
3. православними міщанами.

11. Внаслідок Берестейської унії 1596 р. на українських землях виникла:

1. греко-католицька церква;
2. католицька церква;
3. протестантська церква.

12. Автори літературних і наукових творів, у яких розглядалися переваги і недоліки об'єднання православної та католицької церков у кінці XVI – на початку XVII ст.:

1. гуманісти;
2. полемісти;
3. просвітники.

До теми 7

1. Козаки на чолі з кошовим отаманом Петром Сагайдачним захопили і зруйнували Кафу у:

1. 1614 р.;
2. 1615 р.;
3. 1616 р..

2. Гетьман Петра Сагайдачний у 1620 р. сприяв:

1. відновленню ієрархії української православної церкви;
2. обранню Петра Могили Київським митрополитом;
3. заснуванню друкарні і школи Печерської лаври.

3. Хто став першим митрополитом Київським після відновлення православної ієрархії у 1620 р.?

1. Іов Борецький;
2. Ісайя Копинський;
3. Петро Могила.

4. Київський колегіум був заснований Київським митрополитом Петром Могилою у:

1. 1622 р.;
2. 1632р.;
3. 1642 р.

5. У 1635 р. фортецю Кодак на Дніпрі уряд Речі Посполитої побудував для:

1. захисту південних кордонів держави;
2. нагляду за запорозькими козаками;
3. налагодженню торгівлі зі східними країнами.

6. Хто з ватажків козацько-селянських повстань підписав Куруківську угоду 1625 р. та який реєстр вона встановлювала?

1. М. Дорошенко;
2. М. Жмайло;
3. Т. Федорович.

7. Назвіть керівників та організаторів козацько-селянських повстань 1637-1638 рр.:

1. К. Косинський, С. Наливайко, І. Сулима;
2. М. Жмайло, М. Дорошенко, П. Сагайдачний;
3. П. Бут, Д. Гуня, Я. Острянин.

8. Коли була прийнята та які рішення передбачала «Ординація Війська Запорозького реєстрового»?

1. 1619 р., дозвіл на проведення морських походів;
2. 1625 р., встановлення станових привілеїв;
3. 1638 р., скасування козацького самоврядування.

9. Автором «Граматики слов'янської», підручника з граматики церковнослов'янської мови, яка побачила світ у 1619 р., був:

1. Герасим Смотрицький;
2. Лаврентій Зизаній;
3. Мелетій Смотрицький.

10. Як називався пересувний ляльковий театр у XVII –XVIII ст.:

1. інтермедія;
2. вертеп;
3. шкільна драма.

До теми 8

1. Де і коли відбулася найбільша битва Національно-визвольної війни під проводом Б. Хмельницького:

1. Жовті Води, 1648 р.
2. Зборів-Збараж, 1649 р.
3. Берестечко, 1651 р.

2. За якою угодою козацький реєстр становив 60 тисяч?

1. українсько-польська 1649 р.;
2. українсько-польська 1651 р.;
3. українсько-московська, 1654 р.

3. Хто очолював козацьке посольство до Москви 1654 р. та як називалися документи підписаної угоди?:

1. Б. Хмельницький, І. Виговський; «Московські статті»;
2. І. Виговський, І. Богун; «Переяславські статті».
3. П. Тетеря, С. Богданович-Зарудний; «Березневі статті».

4. Столицею Української козацької держави і резиденцією гетьмана Богдана Хмельницького було місто:

- а) Київ;
- б) Чигирин;
- в) Переяслав.

5. Під час Національно-визвольної війни українського народу проти Речі Посполитої бойові дії проходили на:

- а) Київщині, Чернігівщині, Переяславщині;
- б) Брацлавщині, Волині, Поділлі, Галичини, Київщині;
- в) Київщині, Брацлавщині, Чернігівщині, Поділлі.

6. Соціальною базою Національно-визвольної війни були:

- а) селяни, козаки, частина міщан, шляхта;
- б) селяни, козаки, міщани-українці, частина української шляхти;
- в) козаки, міщани, шляхта, духовенство.

7. Хто з європейських монархів були союзниками гетьмана Богдана Хмельницького у 1656 – 1657 рр.?

- а) московський цар і кримський хан;
- б) кримський хан і трансильванський (семигородський) князь;
- в) трансильванський (семигородський) князь і шведський король.

8. Українська козацька держава за часів Богдана Хмельницького поділялася на:

1. воєводства;
2. полки;
3. намісництва.

9. Яку офіційну назву мала козацька держава, що постала в результаті Національно-визвольної війни?

1. Гетьманщина;
2. Військо Запорозьке;
3. Малоросія.

10. Які хронологічні межі існування Української козацької держави – Гетьманщини?:

1. 1648 – 1657 рр.;
2. 1648 – 1676 рр.;
3. 1649 – 1664 рр.

До теми 9

1. Найбільша битва українсько-московської війни 1658–1659 рр. відбулася:

1. під Києвом у 1658 р.;
2. під Полтавою у 1658 р.;
3. під Конотопом у 1659 р.

2. Гетьманами "обох сторін Дніпра" були проголошені:

1. І. Брюховецький 1664 р. та Д. Многогрішний 1668 р.;
2. П. Тетеря 1665 р. та М. Ханенко 1670 р.;
3. П. Дорошенко 1668 р. та І. Самойлович 1674 р.

3. Який гетьман у 1658 р. підписав із Річчю Посполитою Гадяцький договір?

1. Іван Виговський;
2. Павло Тетеря;
3. Петро Дорошенко.

4. Ніжинська (Чорна) рада відбулася в:

1. 1660 р.;
2. 1661 р.;
3. 1663 р.

5. За часів гетьманування від Дем'яна Многогрішного до Івана Мазепи столицею Лівобережної України було місто:

1. Гадяч;
2. Батурин;
3. Чигирин.

6. Гетьман, який підписав у 1669 р. Глухівські статті з Москвою:

1. П. Дорошенко;
2. І. Брюховецький;
3. Д. Многогрішний.

7. Із наведених нижче суджень виберіть те, що відповідає основним напрямкам політики гетьмана П. Дорошенка:

1. шукав союзників у Криму та Туреччині і передав Україну під відносно символічну зверхність султана;
2. роздав посади та мастки козацькій старшині, розраховуючи на їх лояльність;
3. дотримував в основному промосковської орієнтації, завдяки чому став гетьманом обох берегів Дніпра.

8. Хто з указаних історичних постатей був отаманом Запорізької Січі?

1. Іван Мазепа;
2. Іван Сірко;
3. Іван Богун.

9. У роки Руїни Запорізька Січ:

1. була складовою Лівобережної Гетьманщини;
2. входила до складу Правобережної Гетьманщини;
3. проводила самостійну внутрішню і зовнішню політику.

10. Що було спільним для Андрусівського перемир'я (1667 р.) і «Вічного миру (1686 р.)»?

1. Запорізька Січ була передана під протекторат Москви;
2. Правобережна Україна входила до складу Речі Посполитої;
3. Поділля переходило під владу турецького султана.

До теми 10

1. Хто з українських гетьманів уклав угоду з Швецією про протекторат:

1. П. Дорошенко;
2. І. Мазепа;
3. П. Орлик.

2. Конституція Пилипа Орлика була ухвалена:

1. 1710 р. у Бендерах;
2. 1711 р. у Варниці;
3. 1714 р. у Яссах.

3. Коли вперше був ліквідований український Гетьманат і якою замінений установою:

1. 1662 р., Малоросійський приказ;
2. 1722 р., Малоросійська колегія.
3. 1734 р., Правління гетьманського уряду;

4. Хто з наказних гетьманів Лівобережної України був ув'язнений російським царем Петром I і помер у Петропавлівській фортеці Петербурга:

1. І. Скоропадський, 1722 р.
2. П. Полуботок, 1723 рр.;
3. Д. Апостол, 1734 рр.;

5. Паланка – це адміністративно-територіальна одиниця:

1. Лівобережної України;

2. Правобережної України;
3. Нової (Підпільненської) Січі.

6. Який гетьман сприяв поверненню запорізьких козаків із татарських володінь у 1734 р.?

1. Іван Скоропадський;
2. Іван Полуботок;
3. Данило Апостол.

7. Резиденцією гетьманів Лівобережної України у період з 1708 по 1764 р. було місто:

1. Київ;
2. Батурин;
3. Глухів.

8. Які «козацькі» літописи, написані у першій половині XVIII ст.?

1. літопис Г. Граб'янки, літопис С. Величка, київський літопис;
2. літопис Самовидця, літопис Г. Граб'янки, літопис С. Величка;
3. літопис Самовидця, літопис Г. Граб'янки, «Історія Русів».

9. Який художній стиль переважав в українській архітектурі та мистецтві у другій половині XVII ст. – середині XVIII ст.?

1. ренесанс;
2. бароко;
3. класицизм.

10. У першій половині XVIII ст. загони опришків на чолі з Олексою Довбушем діяли на українських землях, що перебували на той час у складі:

1. Австрійської монархії;
2. Російської імперії;
3. Речі Посполитої.

До теми 11

1. Коли відбулася остаточна ліквідація гетьманського правління та хто був останнім гетьманом Лівобережної України:

1. 1764 р., К. Розумовський;
2. 1775 р., П. Калнишевський;
3. 1783 р., Й. Гладкий.

2. Коли і яка козацька Січ була зруйнована за правління російської імператриці Катерини II:

1. 1638 р., Базавлуцька Січ;
2. 1709 р., Чортомлицька Січ;
3. 1775 р., (Нова) Підпільненська Січ.

3. На яких землях поширився гайдамацький рух у XVIII ст. та коли відбулося його найвище піднесення:

1. Лівобережна Україна; 1734-1738 рр.;
2. Правобережна Україна; 1768-1769 рр.;
3. Слобідська Україна; 1789-1793 рр.

4. Ватажками Коліївщини 1768 р. були:

1. С. Наливайко, К. Косинський, П. Сагайдачний;
2. М. Залізник, І. Гонта, М. Швачка;
3. Б. Хмельницький, П. Дорошенко, І. Мазепа.

5. Коли відбувся перший поділ Речі Посполитої та які його наслідки

1. 1772 р., приєднання до Австрійської імперії Руського і Белзького воєводств (Галичини);

2. 1793 р., приєднання до Російської імперії Правобережної України;
3. 1795 р., приєднання до Російської імперії Західної Волині.

6. Правобережна Україна відійшла до складу Російської імперії згідно умов:

1. I поділу Речі Посполитої у 1772 р.;
2. II поділу Речі Посполитої у 1793 р.;
3. III поділу Речі Посполитої у 1795 р.

7. Опришки – це

1. учасники українського національно-визвольного руху проти шляхти на західноукраїнських землях у XVI ст. – першій половині XIX ст.;
2. учасники українського національно-визвольного руху на Правобережній Україні проти Речі Посполитої у XVIII ст.;
3. учасники українського національно-культурного руху у XV ст. – XVII ст.

8. У 1783 р. Кримське ханство було ліквідовано і приєднано до складу:

1. Османської імперії;
2. Російської імперії;
3. Австрійської імперії.

9. Останнім кошовим Запорозької Січі був:

1. Кирило Розумовський;
2. Іван Сірко;
3. Петро Калнишевський.

10. Поет і філософ Г. Сковорода є автором твору:

1. «Літопис Самовидця»;
2. «Байки Харківські»;
3. «Енеїда».

11. Видатні представники українського музичного хорового мистецтва XVIII – початку XIX ст.:

1. М. Березовський, Д. Бортнянський, А. Ведель;
2. Й.-Г. Шедель, Ф. Б. Растреллі, Й. Пінзель;
3. Д. Левицький, В. Боровиковський, А. Лосенко.

До теми 12

1. Українські землі у складі Російської імперії з кінця XVIII ст. входили до складу адміністративно-територіальних одиниць:

1. воєводств;
2. провінцій;
3. губерній.

2. З 1802 р. до Малоросійського генерал-губернаторства входили губернії:

1. Харківська і Чернігівська;
2. Чернігівська і Полтавська;
3. Полтавська і Харківська.

3. Унаслідок завершення російсько-французької війни 1812 – 1814 рр. було:

1. розформовано українські полки козацького і земського ополчення;
2. скасовано кріпосний стан селян, які брали участь у бойових діях;
3. відновлено привілеї учасникам закордонного походу російської армії.

4. Хто очолював Південне товариство декабристів і як називався програмний документ цієї організації:

1. Павло Пестель, «Руська Правда»;

2. Микита Муравйов, «Конституція»;
3. брати Борисови, «Катехизис».

5. На підтримку повстання декабристів наприкінці 1825 – на початку 1826 р. виступив:

1. Волинський полк на чолі з братами Борисовими;
2. Київський полк на чолі з П. Пестелем;
3. Чернігівський полк на чолі С. Муравйовим-Апостолом та М. Бестужевим-Рюїніним.

6. Товариство об'єднаних слов'ян було засновано:

1. у Києві;
2. у Новоград-Волинському;
3. у Харкові.

7. Головна ідея «Історія русів»:

- а) Україна у федеративному союзі вільних і рівноправних слов'янських народів;
- б) економічна самодостатність українських земель, політична самостійність України;
- в) самобутність українського народу, його історичного шляху, осуд російського самодержавства.

8. «Кобзар» Тараса Шевченка побачив світ:

1. у 1830 р.;
2. у 1840 р.;
3. у 1850 р.

9. До Кирило-Мефодіївського товариства належали:

1. М. Костомаров, П. Куліш, Т. Шевченко;
2. М. Костомаров, М. Максимович, М. Гулак;
3. П. Куліш, В. Лукасевич, В. Білозерський.

10. Назва програмного документа Кирило-Мефодіївського братства:

1. Конституція;
2. Книга буття українського народу;
3. Руська Правда.

11. Масони – це :

1. члени радикальних організацій у Російській імперії, які виступали за революційну зміну політичного ладу;
2. культурно-просвітницька течія в українському русі Галичини у XIX ст.;
3. таємні дворянсько-інтелігентські організації, які діяли на українських землях у XVIII – на початку XX ст.

12. Першим ректором Київського університету імені святого Володимира був:

1. Микола Костомаров;
2. Михайло Максимович;
3. Василь Каразін.

13. Відкриття Київського університету імені святого Володимира відбулося після:

1. повстання декабристів 1825 р.;
2. польського «листопадового» повстання 1830 р.;
3. російсько-французької війни 1812 р.

14. Який регіон України у складі Російської імперії став осередком українського національного відродження у першій третині XIX ст.?

1. Київщина;
2. Запоріжжя;
3. Слобожанщина.

15. Розгортання українського національного відродження на Слобожанщині було пов'язане:

1. із повстанням декабристів;
2. із відкриттям Харківського університету;
3. із діяльністю греко-католицьких священників.

До теми 13-14

1. Руське воеводство (Галичина) після I поділу Речі Посполитої у 1772 р. було приєднано до:

1. Австрійської імперії;
2. Російської імперії;
3. Королівства Прусія.

2. Реформи австрійської імператриці Марії-Терезії проводилися у дусі політики:

1. освіченого абсолютизму;
2. необмеженого абсолютизму;
3. конституційної монархії.

3. У к. XVIII – у першій половині XIX ст. інтелігенція на західноукраїнських землях формувалася переважна на основі вихідців із:

1. селянства;
2. шляхти;
3. духовенства.

4. Як називався просвітницький гурток на Галичині (1833-1837 рр.), який популяризував українську народну мову та культуру:

1. Просвіта;
2. Руська бесіда;
3. Руська трійця.

5. До національно-культурного товариства «Руська трійця» входили:

1. М. Шашкевич, Я. Головацький, О. Духнович;
2. М. Шашкевич, І. Вагилевич, Ю. Федькович;
3. М. Шашкевич, Я. Головацький, І. Вагилевич.

6. Літературний альманах, який у 1837 р. підготували члени товариства «Руська трійця»:

1. Руська Правда;
2. Історія русів;
3. Русалка Дністрова.

7. Національно-визвольне селянське повстання на Буковині у 1840-х рр. очолював:

1. Олекса Довбуш;
2. Устим Кармелюк;
3. Лук'ян Кобилиця.

8. Національний рух на західноукраїнських землях під час революції 1848 р. очолила:

1. Головна Українська Рада;
2. Головна Руська Рада;
3. Головна Русько-українська Рада.

9. Штучна книжна мова на основі народної та церковнослов'янської мови, яка вживалася на Буковині, Галичині та Закарпатті у кінці XVIII – початку XX ст.:

1. язичіє;
2. ярижка;
3. галицько-руська.

10. Перша газета українською народною мовою називалася:

1. Зоря Галицька;
2. Діло;

3. Хлібороб.

11. Панщину на західноукраїнських землях було відмінено в:

1. 1848 р.;
2. 1858 р.;
3. 1861 р.

12. Назва представників українського Національного Відродження у Закарпатті у кінці XVIII – першої половини XIX ст.:

1. будителі;
2. народники;
3. хлопомани.

13. У XIX – початку XX ст. у Закарпатті були сильними впливи:

1. польської культури;
2. угорської культури;
3. австрійської культури.

14. Яке українське культурно-освітнє товариство виникло на західно-українських землях під час революції 1848-1849 рр.?

1. Просвіти;
2. Руська бесіда;
3. Галицько-руська матиця.

15. Хто з указаних історичних постатей був причетний до створення і діяльності освітнього товариства галицьких греко-католицьких священиків?

1. Іван Могильницький;
2. Лук'ян Кобилиця;
3. Маркіян Шашкевич.

До теми 15-17

1. Культурно-просвітні, політичні об'єднання української національної інтелігенції на українських землях у складі Російської імперії в 60-80-ті рр. XIX ст. називалися:

1. земства;
2. громади;
3. братства.

2. У 1861 р. в результаті проведення селянської реформи поміщицькі селяни отримали:

1. особисту свободу;
2. безкоштовно земельні наділи;
3. право виходу з общини із землею.

3. Фраза «ніякої особливої малоросійської мови не було, немає і бути не може» міститься у:

1. «Руській Правді» П. Пестеля 1824 р.
2. Валуєвському циркулярі 1863 р.;
3. Емському указі 1876 р.

4. Під час реформ 1860-1870-х рр. були утворені:

1. земства;
2. намісництва;
3. генерал-губернаторства.

5. В. Антонович, М. Драгоманов, П. Чубинський були активними учасниками й лідерами:

1. руху декабристів;
2. руху народовців;
3. громадівського руху.

6. Як називалася ділянка землі, яку отримали селяни в результаті реформи 1861 р.:

1. наділ;
2. відруб;
3. маєток.

7. Який новий соціальний стан сформувався в XIX ст.?

1. буржуазія;
2. дворянство;
3. міщанство.

8. Які міста поєднала перша залізнична лінія, споруджена впродовж 1862-1865 рр. у Наддніпрянській Україні?

1. Київ-Харків;
2. Київ-Одеса;
3. Одеса-Балта.

9. Перше товариство «Просвіта» було утворене:

1. у Києві 1861 р;
2. у Львові 1868 р.;
3. у Харкові 1900 р.

10. Суспільно-політична і культурна течія у Галичині у XIX – початку XX ст., представники якої виступали за найтісніші зв'язки з Російською імперією та російською культурою:

1. москвофіли;
2. русофіли;
3. слов'янофіли.

11. Як називалася і коли була утворена перша українська партія у Галичині:

1. Руська народно-демократична партія, 1885 р.
2. Русько-українська народна партія, 1889 р.;
3. Русько-українська радикальна партія, 1890 р.

12. Культурна та суспільно-політична течія західноукраїнської інтелігенції II пол. 19 ст., яка розглядала українців окремою нацією, виступали за єдність всіх українських земель та розвиток єдиної української мови на основі народної говірки:

1. Народовці;
2. Народники;
3. Українофіли.

13. Юліан Бачинський опублікував у 1895 р. книгу, яка називалася:

1. «Самостійна Україна»;
2. «Україна irredenta»;
3. «Україна для українців».

14. Із яких регіонів України в останній третині XIX ст. переважала трудова еміграція на Захід:

1. Київщини, Волині, Поділля;
2. Галичини, Закарпаття, Буковини;
3. Таврії, Донбасу.

15. Відкриття кафедри української історії у Львівському університеті, перетворення Літературного товариства ім. Т. Шевченка на Наукове з державним фінансуванням стало наслідком:

1. реформ Марії Терезії та Йосифа II;
2. революції 1848-1849 рр.;
3. політики «нової ери».

1. Під час проведення Столипінської аграрної реформи:

1. заохочувалося створення хуторів і відрубів;
2. примусово відчужувалися поміщицькі землі;
3. розвивалося обшинне (громадське) землеволодіння.

2. У роки революції 1905 – 1907 рр. в Російській імперії відбулися такі події:

1. перехід університетів на українську мову навчання;
2. легалізація діяльності українських політичних партій;
3. перша спроба відкрити недільні українські школи.

3. У якому місті на українських землях у роки революції 1905 – 1907 рр. виникла перша рада робітничих депутатів?

1. Києві;
2. Одесі;
3. Катеринославі.

4. Характерна ознака розвитку сільського господарства Наддніпрянської України на початку ХХ ст. – це:

1. домінування фермерських господарств;
2. відсутність поміщицьких господарств;
3. хронічне селянське малоземелля.

5. Хто був керівником Української думської громади у I Державній Думі Російської імперії?

1. Михайло Грушевський;
2. Ілля Шраг;
3. Микола Міхновський.

6. На початку ХХ ст. православна церква на українських землях була:

1. самостійної (автокефальною) церквою;
2. складовою Російської православної церкви;
3. складовою Грецької православної церкви.

7. правонаступницею якої партії в 1905 р. стала Українська соціал-демократична партія?

1. Революційної української партії (РУП);
2. Української народної партії (УНП);
3. Русько-української радикальної партії (РУРП).

8. Як називалася і коли була створена перша українська партія у Наддніпрянській Україні:

1. Молода Україна; 1891 р.;
2. Народна українська партія; 1895 р.;
3. Революційна українська партія; 1900 р.

9. Микола Міхновський видав у 1900 р. у Львові брошуру під назвою:

1. «Самостійна Україна»;
2. «Україна irredenta»;
3. «Поза межами можливого».

10. Яка галузь промисловості переважала на західноукраїнських землях на початку ХХ ст.?

1. деревообробна;
2. металургійна;
3. нафтодобувна.

11. Провідною галуззю сільського господарства на західноукраїнських землях було:

1. тваринництво;
2. землеробство;

3. ПТАХІВНИЦТВО.

12. Боротьба західноукраїнських політичних партій на початку XX ст. привела до:

1. проголошення національної автономії українців у складі Австро-Угорщини;
2. запровадження виборчого права для чоловіків;
3. виділення місць для українських депутатів у віденському парламенті.

13. У складі якої армії в роки Першої світової війни був сформований підрозділ Українських січових стрільців?

1. Російської;
2. Австро-Угорської;
3. Німецької.

14. Політична організація емігрантів із Наддніпрянщини, створена у Львові на початку Першої світової війни, що проголосила метою діяльності побудову самостійної Української держави:

1. Головна Українська Рада;
2. Союз визволення України;
3. Товариство українських поступовців.

15. Хто був митрополитом Української греко-католицької церкви на початку XX ст.:

1. Андрей Шептицький;
2. Євген Петрушевич;
3. Кирило Трильовський.

До теми 21-22

1. Вкажіть дату проведення Українського національного конгресу та його основні рішення:

1. березень 1917 р. – створення УЦР та вибори її голови і заступників;
2. квітень 1917 р. – перевибори керівництва УЦР та визначення курсу на автономію;
3. травень 1917 р. – створення війська і вирішення аграрного питання.

2. Коли та яким універсалом була проголошена Українська Народна Республіка (УНР):

1. I Універсал, 10.06.1917 р.;
2. II Універсал, 3.07.1917 р.;
3. III Універсал, 7.11.1917 р.

3. Хто, коли і від кого обороняв УНР під Крутами у січні 1918 р.:

1. студенти, гімназисти, курсанти, січень 1918 р., від російських більшовиків;
2. українські січові стрільці, січень 1918 р., від поляків;
3. українські моряки, грудень 1918 р., від німців.

4. Назва української держави за часів гетьманату Павла Скоропадського:

1. Гетьманська Україна, 28 квітня – 14 жовтня 1918 р.;
2. Українська держава, 29 квітня – 14 грудня 1918 р.;
3. Україна, 30 квітня 1918 р. – 22 січня 1919 р.

5. Акт Злуки УНР та ЗУНР було урочисто проголошено:

1. 13 листопада 1918 р. у Львові;
2. 14 грудня 1918 р. у Фастові;
3. 22 січня 1919 р. у Києві.

6. Хто у січні 1919 р. став першим президентом Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР):

1. Дмитро Вітовський;
2. Євген Петрушевич;
3. Мирон Тарнавський.

7. Ризький договір у березні 1921 р. передбачав:

1. визнання УНР незалежною державою;
2. визнання ЗУНР незалежною державою;
3. визнання західноукраїнських земель частиною Польської республіки.

8. Коли було створено Українську Центральну Раду?

1. лютий 1917 р.;
2. березень 1917 р.;
3. квітень 1917 р..

9. Як називався виконавчий орган, створений Українською Центральною Радою у 1917 р.?

1. Народний Секретаріат;
2. Генеральний Секретаріат;
3. Кабінет Міністрів.

10. Яка подія стала свідченням патріотизму і самовідданості українців у боротьбі з агресією більшовицької Росії проти Української Народної Республіки?

1. бійна горі Маківка;
2. бій під Мотовилівкою;
3. бій під Крутами.

До теми 23-24

1. Ідеологом націонал-комунізму на початку 1920-х рр. був:

1. Л. Каганович;
2. М. Скрипник;
3. Г. Петровський.

2. У якому році перший з'їзд Рад СРСР затвердив Декларацію про утворення Союзу РСР та Союзний договір між РРФСР, УРСР, БРСР та ЗРФСР:

1. 1920 р.;
2. 1922 р.;
3. 1924 р..

3. Коли розпочалася українізація?

1. 1924 р.;
2. 1923 р.;
3. 1920 р.

4. Упровадження на початку 1920-х рр. політики коренізації партійно-радянським керівництвом СРСР мало на меті:

1. стимулювати розвиток української культури;
2. сприяти утвердженню радянської влади в національних республіках;
3. подолати масову неписьменність дорослого населення.

5. У роки нової економічної політики в сфері трудових відносин:

1. застосовувався вільний найм робочої сили;
2. застосовувалися примусові трудові мобілізації;
3. масовим було створення трудових армій і трудових таборів.

6. Що було однією з причин переходу до непу?

1. невдоволення робітників масовим безробіттям;
2. невдоволення селян збереженням продрозкладки;
3. невдоволенням селян збереженням поміщицького .

7. «Перекачування коштів із села в місто» наприкінці 1920-х – у 1930-ті рр.. було:

1. одним із джерел фінансування індустріалізації;
2. однією з умов проведення грошової реформи;

3. одним із шляхів обмеження зростання цін.

8. Стахановський рух був започаткований у роки :

1. воєнного комунізму;
2. нової економічної політики;
3. індустріалізації.

9. Що стало головною причиною Голодомору 1932-1933 рр.:

1. посуха і неврожай;
2. цілеспрямована політика вищого партійного керівництва;
3. провал політики індустріалізації.

10. «Закон про п'ять колосків» був складовою політики:

1. уведення матеріальних стимулів у сільському господарстві;
2. освоєння цілинних і перелогових земель;
3. масових репресій проти селянства.

11. У якому році столиця УСРР з Харкова була перенесена до Києва:

1. 1921 р.;
2. 1927 р.;
3. 1934 р.

12. Що призвело до скорочення майже вдвічі кількісного складу КП(б)У в 1938 р. порівняно з 1932 р. :

1. зневіра населення в комуністичній ідеології;
2. протест комуністів проти Голодомору;
3. «великий терор».

13. Жертвою якої репресивної акції став С. Єфремов?

1. Шахтинської справи;
2. Голодомору;
3. справа Співки визволення України.

14. Що належить до результатів державної політики в СРСР в галузі культури наприкінці 1930-х рр.:

1. ліквідація масової неписьменності;
2. скасування державної цензури;
3. забезпечення і захист ідейного різноманіття.

15. Фундатором національного кінематографа, автором романів «Звенигора», «Арсенал», «Земля», першого звукового фільму «Іван» був:

1. Г. Юра;
2. Лесь Курбас;
3. О. Довженко.

До теми 25

1. Коли і де була утворена Організація українських націоналістів (ОУН) та хто її очолив:

1. 1927 р., Львів, С. Бандера;
2. 1929 р., Відень, Є. Коновалець;
3. 1930 р., Прага, А. Мельник.

2. Коли було проголошено незалежність Карпатської України та хто був її Президентом:

1. 15 березня 1939 р.; А. Волошин;
2. 15 жовтня 1939 р.; А. Бродій;
3. 15 грудня 1939 р.; Є. Петрушевич.

3. У результаті розпаду якої держави в березні 1939 р. виникла Карпатська Україна:

1. Польщі;
2. Чехо-Словаччини;
3. Румунії.

4. Масові репресії щодо українського населення Галичини, здійснені польським урядом восени 1930 р., отримали офіційну назву:

1. «пацифікація»;
2. «нормалізація»;
3. «асиміляція».

5. Яка українська партія в 1920-1930-ті рр. мала найбільше представництво в Польському Сеймі:

1. КПЗУ;
2. ОУН;
3. УНДО.

6. У складі якої держави українські землі називалися «східні креси»?

1. Польщі;
2. Чехо-Словаччини;
3. Румунії.

7. Основою ідеології та діяльності якої української партії став «інтегральний націоналізм»:

1. УНДО;
2. ОУН;
3. КПЗУ.

8. Яке визначення розкриває зміст поняття «осадництво»:

1. добровільне чи вимушене переміщення населення з країни постійного проживання в інші країни;
2. здійснюване урядом Польщі в 1920-і рр. планомірне заселення українських земель військовими та цивільними колоністами;
3. політика, яка має на меті повне фізичне знищення народу чи його частини.

9. Війська якої країни в березні 1939 р. окупували Карпатську Україну?

1. Румунії;
2. Польщі;
3. Угорщині.

10. До складу якої держави у 1920-1930-і рр. входила Північна Буковина:

1. Угорщина;
2. Польща;
3. Румунія.

До теми 26-27

1. Які терміни і поняття слід використовувати для характеристики процесу радянізації на західноукраїнських землях у 1939-1941 рр.:

1. націоналізація, депортація, українізація, репресії;
2. індустріалізація, колективізація, «червоний терор»;
3. відбудова, мілітаризація, інкорпорація.

2. Північна Буковина ввійшла до складу УРСР:

1. 1938 р.;
2. 1939 р.;
3. 1940 р.

3. Згідно з планом «Барбаросса» головний удар німецьких військ завдавала група армій:

1. «Північ» у Балтиці, в напрямку на Ленінград;

2. «Центр» у Білорусі, в напрямку на Москву;
3. «Південь» в Україні, в напрямку на Київ.

4. Проголошення Акта відновлення Української держави у Львові 30 червня 1941 р. стало можливим:

1. у результаті цілеспрямованої дії німецької окупаційної адміністрації;
2. через бажання радянського керівництва зберегти контроль над Україною;
3. у результаті цілеспрямованих дій ОУН (Р);

5. Остарбайтери – це:

1. радянські військовополонені, яких вивозили до Німеччини в руки II світової війни;
2. населення, яке примусово вивозили на роботи до Німеччини в роки II світової війни;
3. населення, що залишилося під окупацією в Україні та співпрацювало з німцями.

6. Депортація у травні 1944 р. кримських татар та інших народів Криму була складовою:

1. нацистського «нового порядку»;
2. сталінської репресивної політики;
3. імперської російської політики.

7. Яким терміном можна охарактеризувати участь українців у створенні нацистами дивізії СС «Галичина»:

1. космополітизм;
2. остарбайтер;
3. колабораціонізм.

8. Якої тактики дотримувалась УПА в боротьбі з нацистськими загарбниками?

1. намагалася взяти під контроль якомога більшу частину території України, не допустити використання ворогом ресурсів окупованої території;
2. вела широкомасштабні координовані операції по всій території України проти гарнізонів, підрозділів ворога, його комунікацій;
3. здійснювала глибокі рейди у східні райони України, знищуючи гарнізони ворога, об'єкти промисловості та комунікації.

9. Україна була повністю звільнена від нацистської окупації:

1. у травні 1944 р.;
2. у липні 1944 р.;
3. у жовтні 1944 р.

10. Коли та у якому статусі Українська РСР увійшла до Організації Об'єднаних Націй (ООН):

1. у 1944 р., як дружня країна;
2. у 1945 р., як держава-засновник;
3. у 1946 р., як член Ради безпеки ООН.

До теми 28-29

1. Хто з керівників СРСР виступив із доповіддю, що засуджувала культ особи Сталіна на XX з'їзді?

1. М. Хрущов;
2. Л. Брежнєв;
3. Ю. Андропов.

2. Поява раднаргоспів в СРСР була пов'язана:

1. з укрупненням колгоспів та ліквідацією МТС;
2. зі здійсненням децентралізації управління народним господарством;
3. із запровадженням держрймання на підприємствах.

3. Яким методом намагалися подолати житлову проблему у хрущовський період?

1. перебудовою наявних житлових площ;
2. масовим будівництвом дешевого державного житла;
3. створенням житлових кооперативів.

4. Чим була зумовлена поява руху шістдесятників?

1. лібералізацією суспільно-політичного життя в СРСР;
2. припиненням переслідувань діячів українського національно-визвольного руху;
3. активною діяльністю груп українських дисидентів.

5. Які наслідки мало проведення політики десталінізації у другій половині 1950-х рр.?

1. ліквідація ідеологічного контролю над суспільством;
2. скасування конституційного положення про керівну роль партії;
3. початок реабілітації репресованих.

6. Коли була утворена та хто очолив Українську Гельсінську групу (УГГ):

1. 1972 р., П.Григоренко;
2. 1975 р., Л.Лук'яненко;
3. 1976 р., М.Руденко.

7. Який твір О. Гончара викликав негативну реакцію з боку партійно-радянського керівництва УРСР?

1. «Тронка»;
2. «Прапороносці»;
3. «Собор».

8. Який із наведених фактів свідчить про наслідки політики русифікації:

1. переведення спеціалістів з України у віддалені райони СРСР;
2. швидке скорочення кількості українських шкіл в УРСР;
3. підпорядкування підприємств на території УРСР союзному керівництву.

9. Як Конституція УРСР р. визначала соціально-економічний лад, що існував у республіці:

1. розвинутий соціалізм;
2. реальний соціалізм;
3. комуністичне суспільство.

10. Хто з керівників УРСР найбільшою мірою сприяв процесу русифікації республіки?

1. М. Підгорний;
2. П. Шелест;
3. В. Щербицький.

До теми 30-32

1. Поняття і терміни «перебудова», «гласність», «плюралізм» набули значного поширення в радянській Україні в період:

1. 1953 – 1964 рр.;
2. 1964 – 1985 рр.;
3. 1985 – 1991 рр.

2. Вкажіть дату аварії на Чорнобильській АЕС та дату остаточного закриття ЧАЕС:

1. 25 квітня 1986 р. та 1 грудня 1995 р.;
2. 26 квітня 1986 р. та 15 грудня 2000 р.;
3. 28 квітня 1986 р. та 31 грудня 2001 р.

3. Коли виник Народний Рух України (НРУ) за перебудову та хто його очолив:

1. вересень 1989 р., І.Драч;
2. жовтень 1989 р., Л.Лук'яненко;

3. листопад 1989 р., В.Чорновіл.

4. На Всеукраїнський референдум 1 грудня 1991 р. було винесено питання?

1. Чи вважаєте Ви необхідним збереження СРСР як оновленої федерації республік?
2. Чи схвалюєте Ви Угоду про створення Співдружності Незалежних Держав?;
3. Чи підтверджуєте Ви Акт про проголошення незалежності України

5. Хто з політичних діячів став першим всенародно обраним Президентом незалежної України?

1. Чорновіл В'ячеслав;
2. Кучма Леонід;
3. Кравчук Леонід.

6. Які держави першими визнали незалежність України?

1. Канада і Польща у грудні 1991 р.;
2. Латвія і Литва у серпні 1991 р.;
3. Росія і США у вересні 1991 р.

7. Членом якого об'єднання держав стала Україна у грудні 1991 р.?

1. Рада Європи;
2. Організації Об'єднаних Націй;
3. Співдружності Незалежних Держав.

8. 28 червня 1996 року відбулася важлива для становлення незалежної Української держави подія:

1. Україна стала членом Ради Європи;
2. Ухвалення Конституції України;
3. Запровадження національної грошової одиниці – гривні.

9. Визначте події, що відбулися у 1996 році:

1. вступ України до Ради Європи; прийняття Конституції; запровадження гривні;
2. закриття першого енергоблоку ЧАЕС; прийняття Конституції; запровадження гривні;
3. завершення вивезення з України ядерної зброї, вибори Президента; ухвала Конституції.

10. Позачергові вибори народних депутатів до Верховної Ради України відбулися:

1. 1990 та 1994 рр.;
2. 1991 та 1999 рр.;
3. 1994, 2007, 2014, 2019 рр.

11. Назвіть привід масових акцій протесту у листопаді-грудні 2004 р. (Помаранчева революція, Майдан-2004):

1. фальсифікація виборів Президента України;
2. вбивство журналіста Георгія Гонгадзе;
3. відмова уряду підписувати Угоду про асоціацію між Україною та Євросоюзом.

12. Назва мирних масових виступів громадян проти узурпації влади Президентом В. Януковичем і Партією регіонів, згорання європейського курсу держави у грудні 2013 - лютому 2014 рр.?

1. Майдан;
2. Євромайдан;
3. Революція Гідності.

13. 18 січня 2018 року Верховна Рада України прийняла Закон «Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях», у якому Російська Федерація визначена, як:

1. країна-агресор;
2. недружня країна;
3. історичний ворог.

14. Збройне захоплення Криму і Севастополя Російською Федерацією у лютому–квітні 2014 року згідно міжнародного законодавства підпадає під визначення:

1. інтервенція;
2. незаконна анексія;
3. військова агресія.

15. Хто став Президентом України внаслідок дострокових виборів у травні 2014 р.?

1. Віктор Янукович;
2. Петро Порошенко;
3. Володимир Зеленський.

16. У якому році Україна набула статус країни – асоційованого члена Європейського Союзу?

1. 2014 р.;
2. 2015 р.;
3. 2016 р..

17. На чому, крім Конституції і Акта проголошення незалежності України, урочисто присягають президенти України?

1. «Пересопницьке Євангеліє»;
2. «Книга буття українського народу»;
3. «Острозька Біблія».

18. Яка риса соціально-економічного розвитку була притаманна Україні в роки незалежності?

1. стрімке зростання дефіциту споживчих товарів;
2. інтеграція української економіки з економікою Європейського Союзу;
3. диференціація суспільства за майновою ознакою.

19. Що є свідченням співпраці незалежної України з Організацією Об'єднаних Націй?

1. приєднання до програми «Партнерство заради миру»;
2. участь українських підрозділів у миротворчих операціях;
3. розміщення на своїй території іноземних військових баз.

20. Як називається статус, що дозволяє громадянам України з 2017 р. вільно перетинати міждержавні кордони країн Європейського Союзу без попереднього звернення до посольства для отримання дозволу?:

1. режим вільної торгівлі;
2. режим вільного перетину кордону;
3. безвізовий режим.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Підручники

1. Гісем О. В. Історія України : підруч. для 7 класу загальноосвіт. навч. закладів / О. В. Гісем, О. О. Мартинюк. Х. : Вид-во «Ранок», 2015. 240 с.
URL: https://www.ranok.com.ua/resources/files/pdf/Uchebnik_IU_7kl.pdf
2. Власов В. С. Історія України: підруч. для 7 класу загальноосвіт. навч. закладів / В. С. Власов. Київ: Генеза, 2015. 192 с. URL: <https://pidruchnyk.com.ua/645-storya-ukrayini-vlasov-7-klas.html>
3. Гісем О. В. Історія України : підруч. для 8 класу загальноосвіт. навч. закладів / О. В. Гісем, О. О. Мартинюк. Х.: Вид-во «Ранок», 2016. 272 с.
URL: https://www.ranok.com.ua/resources/IstYkr_Gisem_8kl.pdf
4. Бурнейко І. О., Наумчук О. В., Крижановська М. Є., Штанько О. Ф. Історія України: підруч. для 8 класу загальноосвіт. навч. закладів. – Тернопіль: Астон, 2016. 296 с.
URL: http://aston.te.ua/userfiles/pdf/history/istoria_ukrainu_8_klas_byrneyko_sayt_bw.pdf
5. Власов В. С. Історія України: підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. / В. С. Власов. Київ: Генеза, 2016. 256 с.
URL: <https://pidruchnyk.com.ua/807-istoriya-ukrainy-8-klas-vlasov-2016.html>
6. Турченко Ф.Г. Історія України: Підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. К.: Генеза, 2011. 352 с.

7. Гісем О. В. Історія України : підруч. для 9 класу загальноосвіт. навч. закладів / О. В. Гісем, О. О. Мартинюк. Харків: Вид-во «Ранок», 2017. 288 с.
URL: https://drive.google.com/file/d/0B3m2TqBM0APKTEVfYjFoSVVSanM/view?usp=drive_open
8. Власов В. С. Історія України: підруч. для 9 класу загальноосвіт. навч. закладів. Київ: Літера ЛТД, 2017. 301 с.
URL: https://issuu.com/portfel_schoolbooks/docs/9_klas_istorija_ukrajini_vlasov_201
9. Бурнейко І. О., Хлібовська Г. М., Крижановська М. Є., Наумчук О. В. Історія України: підруч. для 9 класу загальноосвіт. навч. закладів. Тернопіль: Астон, 2017. 296 с.
URL: <https://drive.google.com/file/d/0B0kHwvQLtSb5T3BKNHJiNm1YRHM/view>
10. Реєнт О.П., Малій О.В. Історія України: Підруч. для 10 класу загальноосвіт. навч. закл. К.: Генеза, 2010. 240 с.
11. Турченко Ф.Г. Новітня історія України. Частина перша. 1914 – 1939. Підруч. для 10-го класу загальноосвіт. навч. закл. К.: Генеза, 2003. 352 с.
12. Турченко Ф.Г. Новітня історія України (1939 – початок ХХІ ст.): Підручник для 11-го кл. серед. загальноосвіт. навч. закл. 5-те вид., доопрац. й допов. К.: Генеза, 2006. 384 с.

Посібники

1. Власов В. Історія України: типові тестові завдання. ЗНО 2014. К.: Літера ЛТД, 2014. 128 с.
2. Власов В., Кульчицький С., Панарін О. Історія України. Комплексне видання. ЗНО 2020. К.: Літера ЛТД, 2019. 416 с.
3. Гісем О. В. Історія України. Довідник + тести: повний повторювальний курс, підготовка до ЗНО та ДПА. Кам'янець-Подільський: Абетка: Сисин О. В., 2019. 635 с.
4. Гісем О.В. Історія України. Збірник типових тестових завдань: навч. посіб. К.: Український центр підготовки абітурієнтів, 2013. 208 с.
5. Гісем О.В., Мартинюк О.О. Історія України. 10-11 класи: Наочний довідник. К., Х.: Веста, 2007. 152 с.
6. Земерова Т. Історія України: Посібник-репетитор для підготовки до ЗНО. Тернопіль: Підручники і посібники, 2013. 560 с.
7. Земерова Т. Історія України. Довідник для підготовки до ЗНО. Тернопіль: Підручники і посібники, 2016. 367 с.
8. Історія України: комплексний довідник / Воропаєва В.В., Губіна С.Л., Земерова Т.Ю., Коніщева С.Є. Харків, 2013. 488 с.
9. Історія України Типові тестові завдання до ЗНО – 2021 / Власов В. С., Панарін О. Є. Київ: «Літера ЛТД», 2020. 128 ст.
10. Кульчицький С.В., Мищик Ю.А., Власов В.С. Історія України: Довідник для абітурієнтів та школярів загальноосвітніх закладів. К.: Літера ЛТД, 2017. 544 с.
11. Мартинюк О.О. Повний курс історії України в тестах. Харків: Вид-во «Ранок», 2020. 464 с.
12. Панчук І. Історія України. Комплексна підготовка до ЗНО 2014. Тернопіль: Підручники і посібники, 2013. 464 с.
13. Пометун О.І., Власов В.С., Фрейман Г.О. Історія України: збірник тестових завдань для підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання. К.: Генеза, 2010. 127 с.
14. Островський В.В. Готуємося до зовнішнього незалежного оцінювання: збірник тестових завдань з історії України. Тернопіль: Мандрівець, 2014. 424 с.

Атласи

1. Атлас з історії України: 7 клас / Упорядники: Д. В. Ісаєв, О. І. Гісем, О. О. Мартинюк. Київ: Інститут передових технологій, 2003. 16 с.
2. Атлас з історії України XVI-XVIII ст.: 8 клас / Упорядники: Д. В. Ісаєв, О. І. Гісем, О. О. Мартинюк. Київ: Інститут передових технологій, 2004. 16 с.
3. Атлас з історії України друга пол. XVIII - початок ХХ ст.: 9 клас / Упорядники: Д. В. Ісаєв, О. І. Гісем, О. О. Мартинюк. Київ: Інститут передових технологій, 2005. 20 с.
4. Атлас з історії України 1914-1939 рр.: 10 клас / Упорядники: О. І. Гісем, Д. В. Ісаєв, О. О. Мартинюк. Київ: Інститут передових технологій, 2006. 16 с.

5. Атлас з історії України 1939-2005 рр.: 11 клас / Упорядники: О. І. Гісем, Д. В. Ісаєв, О. О. Мартинюк. Київ: Інститут передових технологій, 2006. 16 с.

Інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека НУВГП – м. Рівне, вул О. Новака, 75, т. 22-25-39;
2. Обласна наукова бібліотека – м. Рівне, м-н Короленка, 6, т. 22-70-63;
3. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України – <http://mon.gov.ua/>;
4. Український центр оцінювання якості освіти – м. Київ, вул. Чорновола, 24, т.8-800-502-43-30; офіційний сайт УЦОЯО – <http://testportal.gov.ua>;
5. Львівський регіональний центр оцінювання якості освіти – м. Львів, вул. Шевченка, 116, корп. 2, т. (032)242-26-60, (067)673-49-81; офіційний сайт ЛРЦОЯО – www.lvtest.org.ua;
6. Харківський регіональний центр оцінювання якості освіти – т. (097) 832-34-96, (057)705-07-37; офіційний сайт ХРЦОЯО – www.zno-kharkiv.org.ua;
7. <http://www.vstup.info/> – всі університети і спеціальності;
8. <http://osvita.ua/test/> – розділ Освіта. ЮА, присвячений новинам про ЗНО;
9. <http://zno.ua/> – курси, новини, події для абітурієнтів та їх батьків, безкоштовні файли та тести;
10. <http://www.parta.com.ua/ukr/> – великий інформаційний сайт про ВНЗ, ЗНО, курси;
11. <http://vneshkoly.com.ua/> – інформаційний портал про ЗНО, вступну кампанію, ВНЗ та школи.

Онлайн-курси з для підготовки до ДПА та ЗНО з історії України

1. Prometheus – https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:ZNO+HISTORY101+2017_T1/about
2. iLearn – <https://ilearn.org.ua/>
3. EdEra – <https://znohistory.ed-era.com/>
4. Be smart – <https://course.besmart.study/podgotovka-k-zno-po-istorii-ukrainyi/>
5. ZNOUA – <https://zno.ua/kursy-online.html>
6. Знання Онлайн – <https://znaniya.znonline.org/>
7. БЕЗ ОЦІНОК – <http://bez-ocinok.com/index.html>
8. Онлайн підготовка до ЗНО з Історії України – <https://istzno.dp.ua/>

Тести ЗНО онлайн з історії України

1. ЗНО-ОНЛАЙН – <https://zno.osvita.ua/ukraine-history/>
2. Test ZNO – <http://testzno.com.ua/>
3. ZNO club – <https://znoclub.com/online-testi-zno.html?login=true>
4. Сайт з онлайн-тестами минулих років ЗНО – <http://zno-ua.net>
6. Пробні та реальні ЗНО, посортвані за роками – <http://zno.osvita.ua/ukrainian/>
7. Онлайн-тести з різних предметів – <http://ukrainetest.com.ua/>
8. Сайт, де є матеріали для підготовки, підручники та тести – <https://www.phoenicis.com.ua>